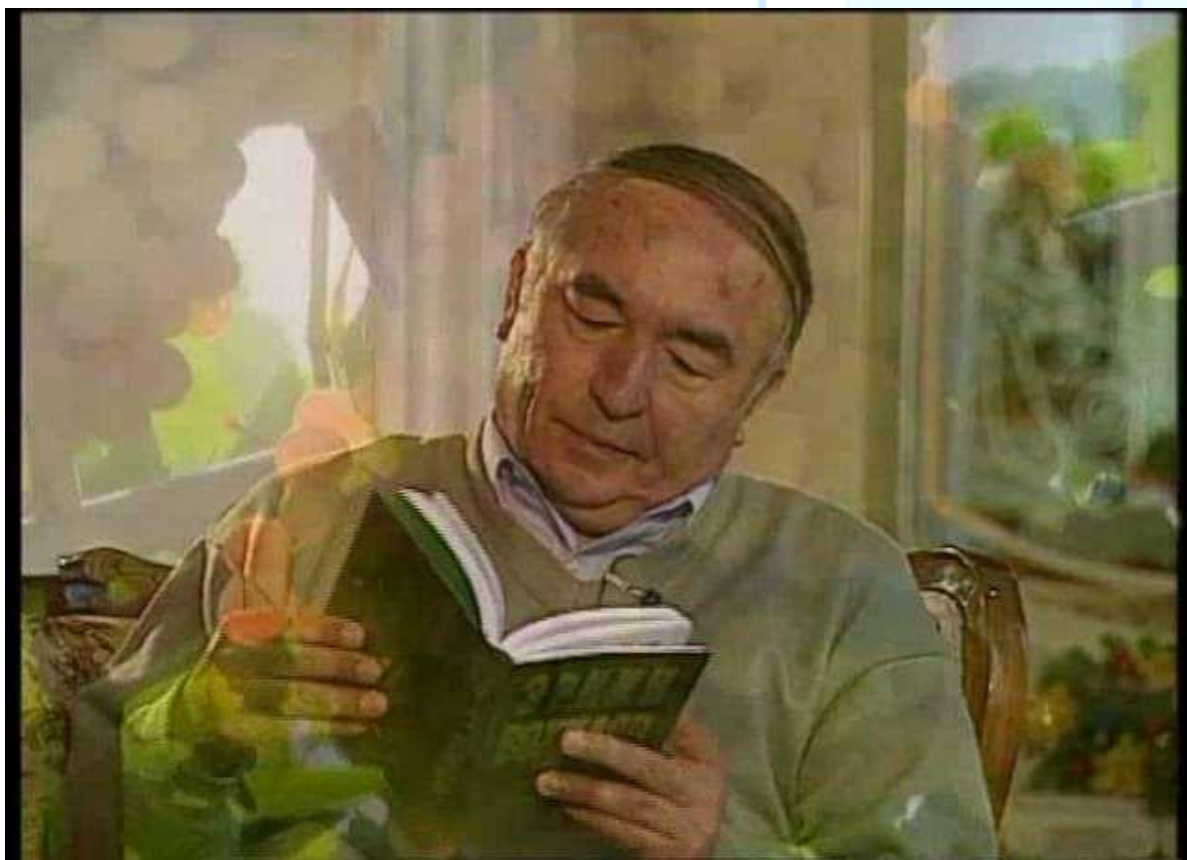

ERKIN VOHIDOV HAYOTI VA IJODI

G'ofurov Vohidjon, Farg'ona
viloyati, Furqat tuman Politeknikumining
Ona tili va adabiyoti fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Erkin Vohidov — o'zbek shoiri va jamoat arbobi. Zamoanviy o'zbek adabiyotining yorqin namoyondalaridan biri. Shoirni g'azal janrining chinakam davomchisi desak, mubolag'a bo'lmaydi. Vatanga, uning cheksiz kengligiga muhabbat, ona diyorning porloq kelajagiga ishonch Erkin Vohidov ijodining eng muhim jihati bo'lib qoladi.

.Kalit so'zlar: Erkin Vohidov, shoir, jamoat arbobi, janr, O'zbekiston xalq shoiri, Ruhlar isyoni, O'zbekiston qahramoni.

1936-yil 28-dekabrda Farg'ona viloyati Oltiariq tumanida tug'ilgan. ToshDU

filologiya fakultetini tamomlagan (1960). O'zbekiston xalq shoiri (1987), O'zbekiston Qahramoni (1999). Ilk she'riy to'plami — «Tong nafasi» (1961). «Qo'shiqlarim sizga» (1962), «Yurak va aql» (1963), «Mening yulduzim» (1964), «Muhabbat» (1976), «Tirik sayyoralar» (1978), «Ruhlar isyoni» (1979), «Sharqiy qirg'oq» (1982), «Kelajakka maktub» (1983), «Bedorlik» (1985), 2 jildli saylanma («Muhabbatnoma» va «Sadoqatnoma», 1986), «Kuy avjida uzilmasin tor» (1991), «Yaxshidir achchiq haqiqat» (1992) kabi asarlar muallifi. «Yoshlik devoni» (1968)ni mumtoz o'zbek adabiyoti an'alarida tuzgan. «Oltin devor» (1969), «Istanbul fojiasi» (1985) dramalari bor. I. Gyotening «Faust» asarini, S.Yesenin («Zamin darg'asi») va boshqa shoirlarning she'rlarini o'zbek tiliga tarjima qilgan. «Buyuk xizmatlari uchun» ordeni soxibi (1997). Hamza nomidagi O'zbekiston Davlat mukofoti laureati (1983). 2016-yil 30-mayda Toshkent shahrida vafot etgan.

Tarjimai hol

Erkin Vohidov — o'zbek shoiri va jamoat arbobi. Zamoanviy o'zbek adabiyotining yorqin namoyondalaridan biri. Shoirni g'azal janrining chinakam davomchisi desak, mubolag'a bo'lmaydi. Vatanga, uning cheksiz kengligiga muhabbat, ona diyorning porloq kelajagiga ishonch Erkin Vohidov ijodining eng muhim jihati bo'lib qoladi.

U 1936 yilning 28 dekabr kuni Farg'ona viloyatining Oltiariq tumanida o'qituvchi oilasida tug'ilgan. Toshkent Davlat universitetining (hozirgi O'zbekiston Respublikasi Milliy davlat universiteti) filologiya fakultetida (1955-1960) tahsil olgan. O'qishni tamomlagach, turli gazeta va jurnallar nashriyot va tahririyatlarida ishlagan. «Yoshlik» jurnalining birinchi bosh muharriri bo'lgan (1982).

Erkin Vohidov — fuqarolik nuqtai nazari yorqin ifodalangan shoirdir. Uning she'rlari kelajak avlodning taqdiri uchun havotirga to'la, muallif zamonaviy hayotning chuqur ma'naviy va axloqiy jarayonlarini tushunishga intiladi. Uning «Minora» she'ri o'tmish xotirasini saqlab qolish haqida; «Samarqand kechasi» - buzilmas vaqt aloqasi

haqida; “Sharq afsonasi” - inson hayotining mazmuni haqida; “Shoir yuragi”, “Abay”, “Yo‘qotilgan she‘r” - shoirning fuqarolik burchi haqida.

E. Vohidov ijodida hajviy yo‘nalish alohida o‘rin egallaydi. “Donish-qishloq latifalari” Matmus haqida bo‘lib, shoir unda laganbardorlik, sotqinlik, xasislik, tamagirlikni mazax qiladi. She‘rlari hayot kuzatuvlari, chuqur ma‘nosi, o‘ziga xos ifoda vositalari bilan qiziqarli.

“Tuyaqush” masalida E.Vohidov jonzodning ikkilamchi nomlanishidan maromida foydalangan, ya‘ni - tuya hamda qush. Shunday qilib, hajmi katta bo‘lmagan, lekin ma‘nosiz, munofiq va qo‘rqoq insonlar haqidagi juda o‘tkir she‘r yaraladi.

Erkin Vohidovning muhabbatga yo‘g‘rilgan she‘rlari ham e‘tiborga loyiq. Shoirni g‘azal janrining chinakam davomchisi desak, mubolag‘a bo‘lmaydi. “Bulbul tuni bilan noladi”, “G‘uncha” kabi she‘rlarida an‘anaviy g‘azal belgilari - ixtirosli fojiaviy sevgini jonlantiruvchi bulbul va atirgul, Farhod va Majnun timsollari mavjud.

An‘analarga ehtiyotkorona rioya qilgan holda, muallif o‘zining mustaqil sevgi tushunchasini yetkazib beradi. “Orzu chashmasi” she‘rida u chashma oldida o‘tirgan qiz timsolini gavdalandiradi. Real lavhalardan chekingan holda, shoir lirik sevgi tarixini, to‘g‘rirog‘i, sevgi umidini yaratadi. She‘rdagi lirik qahramon sevgisi yer tubidan chiquvchi musaffo chashma kabi. Porloq tuyg‘u umididagi she‘r qahramoni mag‘rur va soddadir.

“O‘zbekim” qasidasida shoir xalqning eng qadrli yutug‘i — Vatan erkinligi va mustaqilligini tarannum etadi. Erkin Vohidov “o‘rdani vahshiyona toptashdi va yer jarohatlari sezildi” misralari orqadi ona diyoring tarixiy o‘tmishiga yuzlanadi. Shoir azaliy erkinlik uchun intilish va diyor ravnaqini “Alpomish”, “Toro‘g‘li” kabi dostonlarida ifodalagan. Vatanni afsonaviy qahramoni bo‘lmish baxodirlarning qanotli tulpori - kuch, qudrat va erkinlik timsoli bilan uzviy va aniq bog‘lay olgan.

Shoir Robert Rojdestvenskiy uning ijodi bilan zavqlanib, shunday yozgan:

Menga uning “Nido” dostoni juda manzur bo‘ldi, uning bengal shoiri Nazrulla Islom haqidagi ko‘p qirrali va jarangdor “Ruhlar isyoni” dostoni yoqdi. Bu yerda

mualliflik ovozi barcha imkoniyat va qirralarni namoyon etgan - shivirlashdan qichqiriqqacha.

“Fikrimcha, bular — juda yaxshi va aniq she’rlar. Shuningdek, ularda dono xotirjamlik va kenglik mavjud. Yana, og‘riq bor. Haqiqiy inson og‘rig‘i...” - deb yozadi rus shoiri Robert Rojdestvenskiy o‘zbek shoiri Erkin Vohidov haqida.

1999 yil Erkin Vohidovga O‘zbekiston qahramoni unvoni berilib, shoir xizmatlari sharaflandi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Z.Mirzaeva.
- 2.K.Jalilov
- 3.Sh.Sirojiddinov